

ARGEȘ 50

memoria revistei

Nr. 6. Noiembrie 2015

Din iunie 2015, revista *Argeș* a intrat în cel de-al 50-lea an al existenței sale. Până la jubileu, ne propunem să marcăm, preț de 12 numere, momente și... schițe din istoria revistei: texte facsimilate, poze cu parfum de epocă, ecouri... Altfel zis, să ne amintim de cei ce-au au trudit o jumătate de veac la ieșirea în lume a publicației care a pus orașul Pitești pe harta culturală a țării. În cei 50 de ani, n-a existat mare scriitor român contemporan care să nu fi publicat aici, după cum cei mai importanți scriitori au fost laureați ai revistei; nu dăm nume, pentru a nu deranja prin fatale omisiuni, nici de colaboratori, nici de redactori, nici de redactori-șefi. Miile de pagini tipărite sub antetul *Argeș* reprezintă implicit un important capitol

de istorie a literaturii române contemporane. De altfel, din revistă s-au născut nenumărate cărți ai căror autori le-au croit inițial aici în rubricile lor. Cu bune și cu faste, cu mai puțin bune, *Argeș* a ajuns la o vârstă venerabilă. Cine ar avea curiozitatea să parcurgă întreaga colecție, ar putea depune mărturie că revista n-a fost niciodată culegere de texte mai mult sau mai puțin valoroase, ci că ea a reprezentat totdeauna un proiect editorial coerent, schimbat pe ici, pe colea, de la o serie la alta... Ajuțați de editor, de finanțator, de eventuali sponsori, sperăm ca în iunie 2016, să sărbătorim la Centrul Cultural Pitești așa cum se cuvine și cum ne place să credem că merităm. (D.A.D.)

VICTOR EFTIMIU

Te duci și tu acuma...

Te duci și tu acuma, izvor de viață nouă.
Senină dimineață a zilelor de Mai...
De ce-ți apleci privirea? De ce ți-s ochii-n rouă?
Te-așteaptă fericirea ce-atâta o chemai!

Vei fi și tu femeie ca primăvara, vară...
Deasupra tuturor a aceleași legi domnesc:
Să nască flori și roade copacii ascultară
Căci floarea se deschide și mugurii pocnesc.

(Argeș, nr. 11 (78)/noiembrie 1972)

Și mâine or să rupă crengi albe din grădină
Cu flori de myrt pe tâmpile te vor găti, - apoi
În cântece de nuntă să n-auzi cum suspină,
Să n-auzi cum suspină iubirea dintre noi.

Mai lasă-mă o dată să pot privi, fecioară,
În ochii tăi albaștri și clari ca un izvor
În care Dimineața, plecându-se ușoară,
Surâde primăverii ce trece-n apa lor.

Colinde din Țara Loviștei

Colind de jude

Județii jude nu dormiți!
Judei Domnului buu
Că noi jude v-am venit
Tot vreo cinzeci de tocinți,
Tot la timp să ne-nprumuiți,
De vreo cincizeci de florinți,
De florinți de bani mărunți,
Judele cind ațuca
Să-lumina-re și aprindea,
Căzdi de piatră descăia
Î pe murgul mi-l scotea,
Le-nelat și ne-nfrinat,
Vodă firea mi-l înfrinat,
Să dădă și îi înșela,
Vodă chitapi mi-l închinga,
Pe harană ce-i va da?
Pe-i ozul vinturat,
Cis negru atrecurat,
Pe el se arunca,
Să sare și-mi răsară,
Să lei, sare coloa,
Să vîrful muntelui!

Cules de la Socol F. Mihai, de
30 de ani, din Mălăia.

Judele la oile lui.
Și-acolo cind ajungea
Ochi-n țiră și-arunca
Și-necepa de mi-alegea
Tot la securi de berbeci,
Și ota de oi coruile,
Și la mîle de-acheșele,
Și pleca la țirg cu tele,
Tot la țirg, la țirg la Fejt,
Judele au oile pret.
Judele-ole tîndea,
Cincizeci de florinți că-și lua
Scumpe săguri cumpăra,
La croitor că le ducea,
Croitorul le croia,
Scumpe haine că făcea,
Pe-cești tocinți că-l îmbrăca,
Pe-acești volinți
de grămăleci.
D-unde sint ei feji frumoși?
Ei să fie sănătoși!

Arie folclorică deosebit de bogată, cu elemente de limbă și etnografie arhaice, Loviștea n-a intrat în atenția folcloriștilor — culegerii de folclor din acești bazine necastinate pînă în prezent. Cercetările noastre asupra folclorului din Loviștea, propriu-zisă, au început în 1963 și s-au extins în ultimii ani și asupra țărilor din drept al Ottului și, în continuare, asupra întregii văi a Lotului, regiuni care au intrat în denumirea de Loviște mult mai tîrziu, la începutul secolului XX. Păstrătorii tezaurului literaturii populare din cele peste 25 de sate cercetate de noi, din comunele Perșani, Titești, Racovița, Boloșoara, Cîineni, Brezoi, Mălăia și Voineasa, ne-au oferit un material de o rară valoare artistică, ceea ce dovedește lucrul inepuizabil al folclorului, varietatea și vigoarea lui. Înregistrările de aici dovedesc permanența folclorului și continuitatea lui, dar și transformarea, îmbogățirea și ciclizarea lui artistică neîntreruptă. Ineditul este nota esențială a folclorului de pe aceste plajuri, atât în ceea ce privește temele și motivele, cât și formele, altfel realizate estetic, ale unor variante intilnite și în alte culegeri. Colinda laică are unele teme asemănătoare cu cea din Hunedoara. Și nici nu se putea altfel, intrucît Loviștea, încă din cele mai îndepărtate timpuri, a avut fără întrerupere un rol de legătură între populațiile românești de o parte și de alta a Carpaților.

C. 33.

Colind de față

Lau-mi-a? Măria vadra-n cop
Și la apă a plecat.
La fîntînă prin grădină,
Unde curge apa lină;
La fîntînă din lucet,
Unde curge-apa-ncet;
Curge-ncet pe lespetoară,
Mult e dulce și ușoară.
Pîn' vedrîia se umplură,
Ochi negri că-și aruncară
Pe izvoru apii-n sus;
Măști cai țazu pripouși,
Pripouși și-mpăitănîși,
Cu păncanuri de bumbac,
Împietite tot din patru;
Cu păncanuri de arnici,
Împietite tot din cincî;
Cu păncanuri de mătaze,
Împietite tot din șase.
Șase-n țazu-n douăsprece,
Ea mai rîn se-nspăimîntară,
Vedrîia-n cap și-o puneră,
Și-nădrăt se-nvîrtejară,
Țare acasă-mi d-alerpă
Apa herbe în vedrîia
Răpă-i arde în coșu
De la poartă
Că-mi strigară:
— De-ai ști, taică,
și tu măică,
Ce-am văzui eu la fîntînă,
La fîntînă prin grădină,
La fîntînă din lucet,
Unde curge apa-ncet,
Încet-încet pe lespetoară,
Mult e dulce și ușoară;
Măști cai țazu pripouși,
Pripouși și-mpăitănîși,
Cu păncanuri de bumbac,
Împietite tot din patru;
Cu păncanuri de arnici,
Împietite tot din cincî;
Cu păncanuri de mătaze,
Împietite tot din șase.

Sate-n șase-n douăsprece,
Tăică-so că mi-ș grăioră:
— Nu te, fiico, spăimînta,
Că-ăia nu-ș cai pripouși,
Pripouși și-mpăitănîși,
Și sint peștorii tăi,
Vîn la min'
te cer pe tin',
Și mai cer pe țingă tin':
Cere plug negru de boi,
Și stară mare de cai,
Și turmă dalbă de oi.
Ea din gură oș-o grăioră:
— Nu te, taică, spăimînta,
În celălăr că mi-oi intra,
Celălăr de stejerel,
Mai frumos m-oi podobi:
Lău-oi fe
dătr-o mie,
Rochișă
din coștorîș,
Și briu lat
din Țaligrad,
Și-oi pune năpșii pe cap,
Și la horă mi-oi țesî.
Nu m-oi prinde țingă ei,
Și m-oi prinde țirept ei.
Ei pă min' cind m-o vedea
Toate-acelea le-o uita:
Ușă plug negru de boi,
Și stară mare de cai,
Și turmă dalbă de oi;
Număi, taică, ca să-mi dai
Cum e bus de-nălcat,
Nășu cind m-a botecat,
Cu-acesta m-a dăruit.
Unde-i Maria
cea frumoasă?
Ea să-mi fie sănătoasă!
Ea să-și jocu volo bună,
Cu alecu-șî dimpreună!

Cules de la Vîrtopescu P. Petre,
de 35 de ani, din Bumbulești.

Colind de fecior

Cine să d-aflare (bis)
El ca să-și mai ducă (bis)
D-urma cerbului,
Fîra cîmpului,
Seară de cu seară,
Prin verde seară,
Noapte mică de noapte,
Tot prin grîne coapte;
Mai inspire zori,
Prin grădini cu flori;
Dis-de-dimineață,
Pe rouă, pe ceață,
Pe mindră-i verdeață?
El că să d-aflare
Vasile tinerelu,
El că își mai luară
Fîntina la spînzare,
Arcuri de-o-necorăre,
Toibe eu săgeți
Cu săgeți mușet
Pe plai apucară,
Pîn' de cerb că-mi dără,
El în loc imi stare
Și se judecare,
Cu ce să-și mai dăre:
Cu fîntina să-și dăre?
Să mi-l săgetare?
Înta ar buini,
El...

Pînă către-Ardealu,
Că-l locu cu dragu,
Cu fîntina nu-și dăre,
Și mi-l săgetare,
Cerbu-atunci răuit
Îndată-o sărit,
Două trei sărite,
Pînă peste munte,
Pînă către-Ardealu,
Că-l locu cu dragu,
El în loc imi stare,
În genunchi picare,
Lacrîmi îi curgare,
Și se judecare,
Sărmanul de mine,
Eu că sint răuit,
Ja ce mi-o fi fost
Tot de-o lîntăilă,
Fîntina ar fi bușnit,
Eu aș fi ascuit,
Și aș fi săritu
Doună trei sărite,
Pînă peste munte,
Pînă către-Ardealu,
Că-l locu cu dragu,
Dar ia ce mi-a fost
Săgetată mușcăță,
De la cer, născă!

Colind de ciobani

De lui Negru Vodă,
mic ciobănaș era,
măso ce tîno,
și ca păcura,
și ca hirtia,
și la subțioară,
și făcută peonă,
șugul sub genunchi —
și ale ste la poartă,
odă mi-l vedea:
o, mîce ciobănaș
șie joaba te,
și cu dîreptateu,
oamse, mărîrea-ta
ștuzi de mă-nțrebaș,
ștuz apuneti-ăș:
oamas mîtitel,
și berșoș,
știrîilor,
știrîșilor,
că mă băgai;
m mai mîtitel,
și ștăpînilor

De-mi lumina turna toată,
Cind simtea de tremă bună
Trăgea oimă-n pășună;
Cind simtea de vreme rea
Trecea oile la verdea,
Dar ștăpînii ce făcea?
El mioara că mi-o lua,
Dar mioara ce făcea?
În oile lor nu șădea,
Ștăpînii ș-or năcăt
Și la mine c-au venit
Și de păr că m-au luat
Și de pămînt că m-au dat.
Eu de jos cind m-am sculat,
De-o lăncătă-am apucat
Capul la trei om tăiat
Și la gluga le-am băgat,
La domnie c-am plecat,
Dacă nu-mi crezi curîntelul,
Să-ți arat și odărelul,
El gluga de moț o lua
Capetele jos turna,
Vodă mi-se-nspăimînta.

Colind de voinic

Suz din plai de-al muntelui,
Ler Doamne-le!
Sunt cetina bradului

Dacă noată
coarne-șî poartă,
Dar de coarne ce mi-ș poartă

RADU COSAȘU

Propoziții

Un deținut din închisoarea de la Frasnés, condamnat la 20 de ani-pedeapsă, dăruiește fratelui său unul din rinichi.

Adolf Hitler van den Berg, 21 de ani, e declarat recidivist permanent pentru un lung șir de crime: 22 de ani închisoare.

30 de polițiști pompieri fugăresc două ore o pisică sălbatică prin Paris.

Doi însoțitori ai președintelui Gustav Heinemann adorm în timpul serviciului într-un hotel din Bremen.

99 la sută din cancerele laringelui se datorează, desigur, tutunului.

(Argeș, nr. 11 (42)/noiembrie 1969)

Specificul folclorului argeșean

Nimic mai universal decât folclorul. Nu știm prin ce tainice fire un motiv dintr-un îndepărtat colt de lume — fie european, fie extraeuropean — se infiltrează de multe ori așdama în alte părți, unde nici nu gîndești. Folcloriștii sociologi au încercat să explice fenomenul printr-o psihologie general-umană, prin „sînduri elementare” comune societății umane, aceleasi pretutindeni. Alții au fost adepții unei patrii comune — Orientul sau lumea indo-europeană etc. —, de unde apoi motivele ar fi „călătorii” și și-ar fi ales o altă patrie, adoptivă. Cîte studii pline de erudicție nu s-au scris, pentru a demonstra că un motiv ca cel al „Jertfei zidirii”, de exemplu, cunoscut la români în balada Mestruului Mănoile, s-ar afla în legenda și în viața de toate zilele în sine etnic ce grup etnic din ținuturi îndepărtate. Acest caracter universal al folclorului a dus și în trecut și duce cu atât mai mult în prezent, cînd se urmărește o tot mai strînsă colaborare între popoare, la numeroase dezbateri în congrese ale specialiștilor în etnografie, etnologie și folclor.

Și cu toate acestea, nimic mai național, mai regional — și chiar local — decât folclorul. Motivul universal ajunge într-un alt spațiu, se „etnicizează”, capătă profil tipic anumitor arii geografice. Oricît de generală ar fi o idee lirică, epică ori dramatică, ea devine specifică unui popor prin modul de a fi concepută și exprimată în imagini, artistice. Prin unele trăsături locale date în forme și ton specific, devin locale, tocmai prin ceea ce se discută nu de mult în conferințele „Școlii”, prin „observația socială”. Expresemne nemijlocită a unor împrejurări de viață, a năzuințelor maselor, folclorul e mai aproape de om și de mediul înconjurător. Din aceasta rui tuturor popoarelor către regional și local, de care vorbeam mai sus.

Între mai largă viziune, există o imagine a țării mari, în marginile ei geografice. Dar în a „vizi” nu se distîng folcloric și etnografic! Nu în prietel concordanțelor între regiuni, ori conținer și și cît de mult este legat acest „folclor” de securitate sau profund, de viață istorică a locuitorilor, de mediul geografic și social al regiunii; balada și o altă de Crîștina, o țară a Mă-

„Avem fluier nou!” — (Vaideeni)

Folclorul rămîne, înal, de sugestiile pentru mișcator.

Dăruirea atât de generoasă nu determină în sine maximă, dacă nu se respectă primul rînd, o profundă cunoaștere și obiceiurilor de pe această documentare muzicală, etnografică mai ales despre tradiție, destul de puțin, cum sint: Sălătruc-Argeș, Costești, Crimpoia și Vîlcești-Găești și altele. Sînduri din obiceiurile în care bine este mai evident și sursele obiceiurilor de nuntă, fetelor și flăcăilor de către participarea acestora la sărbătorile — împodobirea și probabil ca prilej de tinerii flăcăi și fete de căsătorie vădite aluzii și urări de în viitoarea căsnicie. Se măsoară, venirea nuntășilor de la soorul mic la nunta de la zestre, venirea miresii, a țărîmpliciile mistice, accentuarea motională, aceste obiceiuri ingenioase, fire viguroase.

Unele străvechi obiceiuri sau mai firav, pe cale de dispariție chiar: plecarea și întoarcerea din munți, culesul vîilor, „strigarea” fetelor de căsnicie, se adaugă cu fond la și scenarii artistice.

În domeniul coregrafic, pe lângă culegerea și valorificarea spectacolelor se poate înregistra o voltare pe scenă a popular de mare virtuozitate: „Briul”, „Sirba”, „Hora la nuntă”, la hora satului multe variante și figuri, utilizate și spectaculozitate, precum și „echerul” coregrafului încă.

Călușul și-a pierdut în ultimul timp recare măsură — autenticitatea derii unor figuri spectaculoase una cu corespondent real în Marea varietate a acestui spectacol pornirii repetițiilor, a intrării în curțile oamenilor, cu un rol, rolul de mare virtuozitate, scuturat de obiceiul tot atîtea modalități de prezentare acestui vestit joc românesc.

Izvor inepuizabil

Este evidentă necesitatea de a cunoaște tainic tradițiile folclorice, obiceiurile, datoriile discuții serioase despre datorită de a le valorifica, păstrîndu-le puritatea și farmecul.

Radioteleviziunea și activitatea artistică de amatori — cele două mari „piețe de desfacere” contestabile succes, dar manifestă și cîteva lipsuri: alterări ale tradiției și confecționarea de pîlci.

metul (sint și sitele de vînători și păstori, de feciori etc.):

Din cel cîmp verde frumos,
Frumos pomet de-nflorit,
De-nflorit și de rodit,
Din d-umbra pometului,
Din para făciilor,
Prin zgomotu sîinților,
Prin zvonul albinilor,
Prin mirosul florilor,
Prin lumul tîmniilor...
Pîimbă-mi-ze-n sus și-n jos
Dumnezeu cu Sîntu Petre...
(Doinoșta)

Figurile legendare biblice ce populează imagină spațiul carpațo-dunărean sint asociate cu stare socială, ca țărînce care fac bine sau rău, greșelilor etc.

Astfel Sf. Petre nu e primit în rai, fiindcă banul Dumnezeu constată :

Că-n lume cîi ai trăit,
Nici un bine n-ai făcut!
Primăraș în sat mi-ai fost
Pe sărari: cîi ai...

Corbul

DE EDGAR ALLAN POE (1809-1849)

traducere de PROCOPIE P. CLONȚEA

Pe când stam la miez de noapte, deslușind tăcute
șoapte,

Prinse-n tomuri prăfuite de din vremuri de
demult,

Ridicând pleopa greoaie, brusc s-aude o bătaie,
Chiar la ușa din odaie, ce mă face să ascult.

- E vreun prieten, i demult –
Doar atât, nimic mai mult.

O, mi-aduc aminte dar, era luna lui Gerar,
Și scânteile din jar spre podea mureau în zbor.
S-așternut apoi tăcerea; - în zadar aveam eu
vrerea

Să-mi alin prin cărți durerea – c-a murit draga
Lenor –

C-a murit fecioara mândră, pentru îngeri doar
Lenor –

Pentru mine, dor și dor.

Iar foșnitul trist, lugubru al perdelei stacojii
Mă-nspăima și mă făcea cu mare groază s-ascult;
Și cu inima bătând, tot îmi repetam în gând
- Prieten e afară-n vânt, poate bate mai demult-
Găzduire el cerând, sigur, bate mai demult-
Doar atât, nimic mai mult. Și îmbărbătat
deodată, făr' ca inima să-mi bată,

- Domnule sau Doamnă, zic eu, să mă ierți, eu te
implor;

Pusesem geană peste geană, și nici n-am băgat de
seamă

Că-n ușă băteai cu teamă, în ușă băteai ușor;
Auzeam parcă un foșnet; și scot capul în pridvor;

-
Dar nimic, surprinzător!

Stau cu ochii-nfipti în noapte, să văd ceva, s-aud
șoapte,

Cu gând negru, ca de moarte, stau acolo temător;
Iară liniștea-i deplină, parcă curge-o apă lină;

Zic eu totuși în surdină, dragul meu cuvânt
”Lenor!”

L-am spus dară eu în șoaptă și-un ecou rosti
”Lenorrr!”

Doar atât. Îngrozitor!

Mă-ntorc iute în odaie, sufletu-mi tot o văpaie,
Și-ncurând aud bătaie, răsunând stăruior.

- Sigur, zic eu, ceva mișcă la fereastră, înafară;
Ia să văd ce mă-nfioară ... și pun mâna pe ușor -

Îmi țin respirația mută și țin mâna pe ușor;
Doar atât. Îngrozitor!

Dau canatul la o parte, când, cu aripile-nvoalte,
Mândru corb păși-năuntru, ca un crai cuceritor.
Nici că ceva să grăiască, nici clipă să zăbovească;
Cu fală mândră, regească, spre ușă pluti în zbor –
Sus pe bustul lui Pallas se opri din mândru-i zbor

-
Doar atât, surprinzător!

Negru ca cenușa-n vatră, fața-mi râde luminată,
Grav cum este și pompos și în lumina ochilor;

- Cam pleșuv îți este capul, dar cu țel neabătut,
Corb bătrân zbor ai zbatut din Noaptea

Tenebrelor –
Zi-mi dar, ce nume regesc ai tu-n Țara
Tenebrelor?

- Niciînveciivecilor.

M-a cuprins mirare mare să-mi răspundă ca
atare,

Făr' mar' lucru să pricep din iureșul cuvintelor;
Că este fără tăgadă, nicio ființă n-o să vadă,

Chiar în genunchi să cadă, în al camerei decor,
Pasăre sau duh pe-un bust, în al camerei decor,
Niciînveciivecilor.

Așa pe bust tronând apatic, cu un aer singuratic,
Corbul își luă de pe suflet doar acest mesaj sonor.

Cu altă vorbă n-a urmat, nici aripă n-a scuturat,
Până când am îngăimat; - și alți ca el s-au dus în
zbor,

Dimineață va pleca ca speranțele-mi în zbor,
- Niciînveciivecilor.

Și stau în liniște-nlemnit de-un răspuns astfel
tocmit,

- Ne-ndoios, zisei eu dară, ăst blestem îngrozitor,
L-învăță vreun stăpân, pe care, cunoscând
durerea

Ce-i învenină ca fierea dulceața cuvintelor,
L-a cuprins melancolia și de moarte, poate-un
dor,

Până-n vecii vecilor.

Dar văzând cum el tronează, fața mi se
luminează,

Și trag iute un fotoliu lângă bust, drept pe covor;
Stând apoi lăsat pe spate, la toate cele-ntâmplare
Trimitt gândurile toate, cuprins tare de-un fior –
Ce vrea oare ca să spună acest corb îngrozitor,
Niciînveciivecilor?

Stau așa în cugetare, făr' să pun vreo întrebare
Pasărei cu ochi ca jaru' ațintiți sfredelitor;
Stau visând la cele toate, capul dat ușor pe spate

–
- Asta sigur nu se poate, ca mult draga mea
Lenor,

Să-mi mai mângâie privirea pășind gingaș pe
covor.

- Niciînveciivecilor.

Când prin aer simt deodată adiere tămâiată
Chiar de-un înger-Serafim sunând gingaș pe
covor.

- Diavolească arătare, Domnu-ți dă ție strigare,
Să dai iute-o amânare, pentru draga mea Lenor!
Soarbe, soarbe tămâierea, și uit-o, uit-o pe
Lenor!

- Niciînveciivecilor.

- Proroc, zic eu, demon spurcat! Proroc, sau Cel
Încornorat!

Să mă ispitești trimis, din mări hăul vântoaselor,
Trist dar mândru, neînfricat, în loc pustiu și
fermecat,

De duhuri rele vizitat, spune-mi, spune-mi, te
implor –

Am eu leac pentru durere? Spune-mi, spune-mi,
te implor!

- Niciînveciivecilor.

- Proroc, zic eu, demon spurcat! Proroc, sau Cel
Încornorat!

Pe cerul înalt, boltit, pe Domnu' nostru-al
tuturor –

Te jură dară, milă ai, și spune-mi dacă în 'cel Rai,
Voi afla fecioara sfântă cui îngerii-i spun Lenor –
Voi îmbrățișa fecioara cui îngerii-i spun Lenor?
- Niciînveciivecilor.

- E vorbă de despărțire, demon, spun, ieșit din
fire,

- Pleacă pasăre-n furtună, în Țara Tenebrelor!
Nu lăsa pene spurcate, ia-ți și minciunile toate,
Lasă-mă-n singurătate, ia-ți umbra de pe covor!
Din inima-mi tu scoate-ți pliscul, ia-ți umbra de
pe covor!

- Niciînveciivecilor.

Dară corbul nu clintește, tot acolo zăbovește,
Pe bustul rece-al lui Pallas, unde s-a oprit din
zbor;

Cu ochii ce nu veghează, pare-un demon ce
visează,

Iar mucul pâlpaitor i-aruncă umbra pe covor;
Spre cer urcat sufletul meu de sub umbra pe
covor,

Niciînveciivecilor!

(Argeș, nr. 11/ noiembrie 2011)

OCTAVIAN DOCLIN

UN SINGUR LUCRU

Privesc cu ochii închiși și tulburi
casa poemului.

Am folosit tot ce era de folosit.

Marmoră albă pentru ce trebuia construit cu
marmoră.

Aur pentru ce-a fost de poleit cu aur
(mai ales orgoliul poetului de a sfida
libertatea divină).

Cuvinte – puține cuvinte
(doar cele ce mi-au fost descoperite
după nașterea ta din nou).

Mi-a mai rămas un singur lucru:
să obișnuiesc poemul să vorbească numai
atunci când trebuie.

Și doar dacă despre timpul în care a fost scris
se va spune că are înțelepciunea vremurilor
străvechi.

(Argeș, nr. 11/noiembrie 2010)

bilete de papagal

Ce e poezia ?

De la un timp incoace se inmulțesc articolele de literatură despre „Poezie”.

În general poezia nu e literatură pură și simplă. Ea face parte din viața cotidiană. Dacă se vorbește de multe ori despre steluțe, locul palavrănelor filozofice (semifilozofice și semipersonalitate) nu se referă la nimic călătorăresc. Litera și cartea încep mai târziu. Toată viața noastră, de zi și de noapte, e a lumii și a stelelor celor ce gândesc și muncesc, indiferent de lucrul pe hirtie și de tipografie. Sumedenii de lucruri inexprimate covârșesc și cicoanul și condeiul, speranța și darul de lucru gingaș. Dacă ne aruncăm ochii în folclor, vedem ivindu-se poezia de la sine. Plugarul are poezia în viața trăită cit și imaginată. S-a mai spus de repetate ori că literatura de cultură n-a putut decît rare ori să atingă opogeuul fărânesc, și parcă ceace-î mai delicat e cules mai ales din gura și scripa cîntăretului pe plai.

Chiar unii dintre scriitorii remarcați, încercînd să definească poezia și arta, au dat unu după altul greș. Poezia nu e ceva brut, ca o pădure sau o cîmpie, dar ceva care emană din ele ca și din munca zilei de azi, de ieri și de totdeauna și din tot sufletul nostru.

E poezia dorință, așteptare, e ca o speranță nelimitată ? Este și oaste și alte multe ! Ea nu e în niciun caz descriptivă prin revărsări ale gândului și expresiei, ea umblă tiptil printre impresii și senzații. S-ar putea spune că e umbra vieții trăite, o umbră ascunsă în frumuseți grăite.

Substanța poeziei și ființa ei întregă vin din „mi se pare”, din „parcă”, din „m-aș fi gândit” — din teritoriul imens al închipuirii, odeseori absurdă, lăsînd simbolului puterea lui de luminare a unei idei, autoritatea tuturor valorilor lui. Trebuie într-o zi să vorbim niteluș și despre acest simbol.

Poezia e presimțire, bănuială, incertitudine și aproximativ. Altă faptură nu se vede să aibă. Negreșit nu ne e permis să introducem în poezie tusea măgărească a neisprăviților din absurditate.

În bucătăria literară poetul Paul Verlaine, scoborit pînă la rimă, a lăsat scris că rimă de pildă „c'est un bijou qui ne vaut un sou” — dar poezia lui literară aduce în vers o lăscăie de aur. Literatura lui geme de acest aur, cînd exprimat, cînd ascuns în cufete frazei.

Va să zică ce ar fi poezia ? Ecoul vieții noastre simțite și nemărturisite, confidența secretului nostru necunoscut, lucrul lacrimilor și al suspinelor noastre făcute căruia i se cuvine marea discreție a vieții dinlăuntru.

Cum a uitat Moisi din decalogul lui a unsprezecea fericire care e poezia, căci în toate cîntecele și versurile Biblia e plină de poezie de la el pînă la Apocalips ?

Oriunde deschid această carte o cărților, discutată, îndreptată, strîmboată, interpretată, la orice pagină dau de poezie. Biblia e, înainte de a fi o mărturie a preotului sau a cititorului, poezia tuturor cars cer de la ea un har și într-un fel sau altul acest mare volum de manuscrise succesive a răspîndit harul pretutindeni. Rămîn încă vreo cîțiva ani de discuții și cercetări teologice ca să ne alegem, la urma urmei, cu literatura lui Moisi.

Cred că nu mai e nevoie să spunem că poezia e o necesitate a sufletului fiecăruia, în orice direcție s-ar manifesta. E povara dulce sau amară a fiecăruia din noi. Mai rămîne a se descifra felul cum trebuia poezia scrisă, cu deosebire acea zisă poezie care mă intristează și care seamănă mai mult cu proza fără cap și sfîrșit — și din nefericire fără substanță, încurajată la o abundență publicare de insuficiente redacționale.

TUDOR ARGHEZI

Supliment îngrijit de Dumitru Augustin Doman și Simona Fusaru și ilustrat cu fotografiile din arhiva revistei și din colecțiile Jean Dumitrașcu, Vasile Ghițescu, Dan Rotaru.